

قلمرو زبانی:

۱. مرجع ضمیر «تو» را در مصراع «تو را جنوب نامیدم» بنویسید.
۲. با توجه به مصراع های «تو را پرستو نامیدم/ای سرور سروران/ای برترین حماسه» پرستو نماد چیست؟
۳. از میان ترکیب های زیر، ترکیب های اضافی را مشخص کنید.
کرامت انسان-متن نیلگون-سرور باران-انتظار مهدی-روستای کوچک-درهای امید-برترین حماسه-مسافر دیرین-انقلاب زمین
۴. هسته گروه اسمی زیر را مشخص کنید:
گور فاتح چین-نیکوترین اندرز من-ای زیبای عاشقانه زمین-هیچ زیبایی لطیفی
۵. نقش کلمات مشخص شده را بنویسید.
آنگاه تیمور بر سر مزار او شتافت، خواست که قبرش را بگشایند.
۶. برای هر یک از کلمات «اکرام» و «سخا» سه هم خانواده بنویسید.

۷. «صدا» در مصراع «ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست» مترادف کدام واژه است؟

۸. «جمله» در مصراع «آب دریا، جمله در فرمان توست» به چه معناست؟

۹. «بسیچ» در بیت زیر به چه معناست؟

این همه گفتیم لیک اندر بسیچ بی عنایات خدا هیچیم هیچ

۱۰. کلماتی را که از نظر املائی نادرست هستند، مشخص کرده، درست آنها را بنویسید.

الف) کاش تساحب عاشقانه باشد.

ب) در برابر ذایر نامدار که زانو بر زمین زده بود.

پ) پشت سرش همه اشباه شب و جنگل، عقب نشست.

۱۱. معنای واژگان «موحش» و «خلنگ» را بنویسید.

۱۲. نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

صدای پای جانوران را که روی علف ها راه می رفتند، شنید. آنگاه سطل را از زمین برداشت.

۱۳. زمان فعل های زیر را بنویسید.

الف) کوزت کوچه های پر پیچ و خم را پیمود.

ب) مشتری در اعماق آسمان دیده می شد.

پ) او صدای پایش را نشنیده بود.

ت) برای آوردن آب به چشمه واقع در بیشه برود.

۱۴. نوع «واو» را در جمله های زیر مشخص کنید:

الف) دست در موهای خویش فرو برد و شروع کرد به خاراندن سرش.

ب) با دهانی همچون دهان کفتار و چشمانی برافروخته از غضب.

۱. با توجه به عبارت «روستایی که با صدرش، با سینه اش/ از شرافت خاک و کرامت انسان بودن دفاع کرد.» کدام واژه «ایهام» دارد؟

۲. در کدام گزینه تشبیه وجود ندارد؟

الف) تو را عطری نامیدم که در غنچه ها خانه دارد. ب) ای چون سبزه برآمده از دفتر روزگاران

پ) ای دفترهای شعری که مقاومت پیشه کرده اید. ت) گل آزادی مان، هدیه دادی

۳- «سمفونی پنجم جنوب» اثر چه کسی است؟

۴. با توجه به مصراع زیر «سرخ گل» چه آرایه ای دارد؟

«ای سرخ گل که فداکاری پیشه کردی»

۵. مصراع آخر عبارت «ای ماهی دریا که مقاومت پیشه کرده اید/ ای دفترهای شعری که مقاومت پیشه کرده اید/ ای روزهای

عاشورا» یادآور کدام حدیث مشهور است؟

۶. در جمله «کاش هیچ انتظاری در وجودت رنگ هوس به خود نگیرد» چه آرایه ای وجود دارد؟

۷. «ماید های زمینی» اثر کیست؟ مترجم آن را بنویسید.

۸. در بیت زیر چه آرایه ای در واژه های قافیه مشهود است؟

ای خدا ای فضل تو حاجت روا با تو یاد هیچ کس نبود روا

۹. در مصراع «چون الف چیزی ندارم ای کریم» ارکان تشبیه را مشخص کنید.

پاسخ: مشبه: من محذوف مشبه به: الف ادات تشبیه: چون وجه شبه: چیزی ندارم (متوسط)

۱۰. در کدام مصراع تشبیه وجود ندارد؟

الف) ما چو ناییم و نوا در ما ز توست ب) ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست

پ) قطره دانش که بخشیدی ز پیش ت) متصل گردان به دریا های خویش

۱۱. در مصراع دوم بیت زیر چه آرایه ای وجود دارد؟

ما نبودیم و تقاضامان نبود لطف تو، ناگفته ما می شنود

۱۲. ردیف و قافیه را در بیت زیر مشخص کنید.

لذت هستی نمودی نیست را عاشق خود کرده بودی نیست را

۱۳. در بیت زیر کدام کلمه «استعاره» است؟

قطره دانش که بخشیدی ز پیش متصل گردان به دریا‌های خویش

۱۴. ارکان تشبیه را در مصراع «ما چو ناییم و نوا در ما ز توست» مشخص کنید.

پاسخ: مشبه: ما مشبه به: نای ادات تشبیه: چو وجه شبه: داشتن نوا (متوسط)

۱۵. در مصراع دوم بیت زیر چه آرایه ای وجود دارد؟

آب دریا، جمله در فرمان توست آب و آتش ای خداوند آن توست

۱۶. با توجه به بیت زیر چه آرایه ای وجود ندارد؟

چون الف چیزی ندارم ای کریم جز دلی تنگ تر از چشم میم

الف) مراعات النظیر ب) حس آمیزی پ) تشخیص ت) تشبیه

۱۷. به کمک کلمه «زندگی» یک شبکه معنایی بسازید و سپس آن را در عبارتی به کار ببرید.

قلمرو فکری

۱. منظور از عبارت «ای ردای حسین را بردوش داری/ و خورشید کربلا را در بر داری» چیست؟

۲. مفهوم عبارت «ای انقلاب زمین که با انقلاب آسمان برین/ پیوند خورده ای» را بنویسید.

۳. کدام گزینه با عبارت «ای کاش عظمت در نگاه تو باشد و نه در آن چیزی که بدان نگاه می کنی» قرابت معنایی دارد؟

الف) شنیدن چو دیدن نباشد درست هنرهام هر کس شنیده است و دید

ب) دیده را کن دوا تا بینی شیوه های چگونه دیدن را

پ) فغان که غمزه بی باک او نداد امان که نرگس بیمار را کنم دیدن

۴. عبارت «هرگز هیچ لطیفی را در این جهان ندیده ام که بی درنگ نخواسته باشم تمامی مهرم را نثارش کنم» با کدام بیت «تقابل» معنایی دارد؟

الف) مرا مهر سیه چشمان ز سر بیرون نخواهد شد قضای آسمان است این، دیگرگون نخواهد شد

ب) عشق آمد و گرد فتنه بر جانم بیخت عقم شد و هوش رفت و دانش بگریخت

پ) ز خارزار تعلق کشیده دامن باش به هر چه می کشدت دل، از آن گریزان باش

۵. کدام بیت با عبارت زیر ارتباط معنایی ندارد؟

«راست است که اعمال ما ما را می سوزانند، اما برایمان شکوه و درخششی به ارمغان می آورد، اگر جان ما ارزشی داشته باشد، برای این است که سخت تر از برخی جان های دیگر سوخته است.»

الف) هر آن دل را که سوزی نیست دل نیست دل افسرده غیر از آب و گل نیست

ب) بسوز ای دل که تا خامی، نیاید بوی دل از تو کجا دیدی که بی آتش، کسی را بوی عود آید

پ) تا نسوزد بر نیاید بوی عود پخته داند کاین سخن با خام نیست

۶. مفهوم آیه شریفه «لاتدرکه الابصار و هو یدرک الابصار» با کدام گزینه ارتباط ندارد؟

الف) هر آفریده ای نشانه خداوند است، اما هیچ آفریده ای نشان دهنده او نیست.

ب) پنهان ز دیده ها و همه دیده ها از اوست آن آشکار صنعت پنهانم آرزوست

پ) مصاحب نباید مگر بهر راحت چو زو رنج بینی نیاید به کاری

۷. عبارت «همین که آفریده ای نگاهمان را به خویش معطوف کند، ما را از راه آفریدگار بازمی گرداند» با کدام بیت مفهوم مشترکی دارد؟

الف) نفس خود را بکش کمال این است منتهای کمال مرد این است

ب) با هر چه که دل نهاده باشیم در مشرکی اوفتاده باشیم

پ) چه سان به خامه دهم شرح اشتیاق تو را چو شمع، سوزش پنهان من زبانی نیست

۸. مفهوم عبارت «آرزو مکن که خدا را جز در همه جا، در جایی دیگر بیابی» را بنویسید.

۹. عبارت زیر با کدام گزینه تناسب مفهومی ندارد؟

«ای کاش عظمت در نگاه تو باشد.»

الف) پادشاهی چه عجب گر ز تو درویشان را نظر مرحمت و چشم رعایت باشد

ب) گر به رخسار چو ماهت صنما می نگرم به حقیقت اثر لطف خدا می نگرم

پ) چشم ها را باید شست/ جور دیگری باید دید.

۱۰. بیت «دیده را کن دوا که تا بینی/ شیوه های چگونه دیدن را» با کدام گزینه از متن درس ارتباط معنایی دارد؟

الف) خدا در همه جا هست، در هر جا که به تصور آید و نیافتنی است.

ب) هر آفریده ای نشانه خداوند است، اما هیچ آفریده ای نشان دهنده او نیست.

پ) ای کاش عظمت در نگاه تو باشد و نه در چیزی که بدان نگاه می کنی.

۱۱. به نظر نویسنده درس عظمت نگاه «یگانه دارایی آدمی» چیست؟

۱۲. جمله «گور ستمگر غرق در خون بود» با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟

الف) بهرام که گور می گرفت می همه عمر دیدی که چگونه گور بهرام گرفت

ب) هم چو گور کافران پر دود و نار وز برون بر بسته صد نقش و نگار

پ) دل به خدمت ساده چون گور غریبان برده ام همچو موسی زنده در تابوت از آن آورده ام پاسخ: گزینه ب (متوسط)

۱۳. منظور از «سیاه بودن ورق» در مصراع دوم بیت زیر چیست؟

بی عنایات حق و خاصان حق گر ملک باشد، سیاهستش ورق

۱۴. با توجه به بیت بالا انسان چه زمانی گرفتار کارنامه سیاه می شود؟